

Polecenia podsumowujące

1. Opisz periodyzację dziejów.
2. Omów proces ewolucji człowieka. Uwzględnij osiągnięcia poszczególnych gatunków.
3. Wymień skutki rewolucji neolitycznej.

◆ Epoka kamienia (ok. 2,6 mln – ok. 3500 p.n.e.)**Paleolit**

- ok. 2,6 mln – ok. 10 000 p.n.e.
- hominidy
- upowszechnienie się prymitywnych narzędzi
- zasiedlenie przez człowieka innych kontynentów niż Afryka
- opanowanie sztuki rozniecania ognia

Mezolit

- ok. 10 000 – ok. 5000 p.n.e.
- ocieplenie klimatu
- półosiadły tryb życia

Neolit

- ok. 5000 – ok. 3500 p.n.e.
- przejście od koczowniczego trybu życia opartego na zbieractwie i myślistwie do osiadłego trybu życia związanego z rolnictwem i hodowlą

◆ Epoka brązu (ok. 3500 – ok. 1200 p.n.e.)

Ok. 3500 p.n.e. – początek epoki brązu na Bliskim Wschodzie.
Ok. 3200 p.n.e. – technologia wytwarzania brązu dotarła do Europy Południowej.

◆ Epoka żelaza (od ok. 1200 p.n.e.)

Ok. 1000 p.n.e. – technologia obróbki żelaza dotarła do Europy Środkowo-Wschodniej.

◆ Ewolucja człowieka

Afryka kolebką rodzaju ludzkiego.

Pierwsze istoty człokształtne (hominidy) – ok. 7 mln lat temu.

Australopithecus (australopitek) – ok. 4–1,5 mln lat temu.

Homo habilis (człowiek zręczny) – ok. 2–1,5 mln lat temu.

Homo erectus (człowiek wyprostowany) – ok. 1,5 mln – 250 tys. lat temu.

Homo sapiens neanderthalensis (neandertalczyk) – ok. 250–40 tys. lat temu.

Homo sapiens sapiens (człowiek rozumny współczesny) – od ok. 200 tys. lat p.n.e., w Europie od ok. 45 tys. lat p.n.e.

◆ Przyczyny rewolucji neolitycznej

Ocieplenie klimatu – dogodniejsze warunki dla rozwoju kultury zbieracko-łowieckiej.

Obserwowanie przyrody, pielęgnowanie dziko rosnących zbóż.

Wytworzenie nowych narzędzi, np. radła, sierpa, koła garncarskiego.

Udomowienie dzikich zwierząt i zapoczątkowanie hodowli.

◆ Skutki rewolucji neolitycznej

Udoskonalenie narzędzi rolniczych i metod pracy na roli.

Osiadły tryb życia.

Rozwój tkactwa.

Wymiana handlowa.

Powstanie pierwszych miast (Jerycho).

Powstanie pierwszych cywilizacji.

Polecane publikacje

Wendy Ashmore, Robert J. Sharer, *Odkrywanie przeszłości. Wprowadzenie do archeologii*, Kraków 2008.

Michel Brézillon, *Encyklopedia kultur pradziejowych*, Warszawa 2001.

James Shreeve, *Zagadka neandertalczyka. W poszukiwaniu rodowodu współczesnego człowieka*, Warszawa 1998.

